

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Rei Christianae Apvd Iaponios Commentarivs

Trigault, Nicolas

Avgvstae Vindelicorvm, 1615

De Regno Bungo. Capvt XIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68745](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68745)

De Regno Bungo.

CAPVT XIII.

IN Regno Bungo vna est nostrorum sedes, & varijs locis sparsi fidelium cætus. Ea sedes, in Tacata vrbe sita est, loco ad excurrendum opportuno, sub finem tamen huius triennij in Notfu alia sedes erecta est, ad eos Neophytos vicinosque commodius excolendos. Neophyti, quæ dederint virtutis exempla, peculiaribus constabit indicijs. Lapsi complures, quos superiorum annorum procellæ ex Ecclesiæ parentis gremio excusserant, in idem recepti sunt, prius Christiani Tyrocini prælectionibus ex integro repetitis, & publicâ pænâ publicè exsoluta. Ex Ethnicis verò ingens hoc triennio numerus ad Christum accessit, 2377. & primis annis sacerdotes non plures tribus, postea quatuor cum singulis socijs eam vineam excoluerunt. Sodalitij parthenij salutare institutum recens indutum, Tempa sex varijs in locis erecta, cruces defixæ celebritatum frequentia se ipsa frequentior, flagellantium ordines sese longius explicarunt, sed hæc vulgaria: è multis pauca peculiaris que seligamus.

Nusquam alibi tota fortasse Iaponia, inferni spiritus acriorem exercent quàm in Bungeni regno, Tyrannidem. Energumeni visuntur complures, qui mali sui leuamen ab ipsis auctoribus mali

mali petunt: Dæmonem suis artibus pellere
 aggressi. In quo cum Ethnica mulier annos
 complures frustra fuisset, ignara vnde subsidiū
 peteret, ad Christi fidem nescio cuius hortatu
 concessit. Erudita nostris sacris & Baptizata in
 perpetuum ab importuno hospite liberatur. Al-
 teri etiam Energumenæ, idem cesserat ex animi
 sententia, sed tamen hoc habuit peculiare, quod
 imbellis Dæmon, cum nihil ultra potuisset,
 vlturus suæ desertionis iniuriam, dormienti
 mulierculæ capillitium omne abrasit, eaque in-
 iuria contentus recessit, sua imposterum, mulie-
 ri reddita sanitate. Aliam quoque Energume-
 nam, grauis in tibia dolor ita torquebat, vt nul-
 lius contactum ferre posset, ad eam euocatus
 Catechista noster, claris indicijs sibi persuasit,
 eas esse Dæmonis præstigias non morbum: er-
 go iniecta in collum sacra reliquiarum theca,
 nolenti Dæmoni extorsit inuitam confessionē:
 quanquam prius varia mentitus, ne dignus qui-
 dem fide tunc est, cum videri vult vera protu-
 lisse. vrget igitur illum vt abeat, sacros in eum
 detonans exorcismos. tertio fallere, voluit simu-
 lato discessu, sed tandem sacræ thecæ ac verbo-
 rum vi in suos ignes relegatus. idem agni sacra
 cera in Ethnica etiam muliere fecit. Octennis
 pæter sæpè sua fide & piacularis agni cera contra
 Dæmones depugnauit, ac vicit: Is Christi fidē
 Diuino afflatus lumine, non exemplo domesti-

co prouocatus susceperat: nam illius Parens acceptam semel fidem, si non eiurauerat, negligebat tamen, Ethnicisq; viuebat similior quam Christianis: Mater etiam tum Ethnica, nihil de Christi fide id temporis cogitabat. Puer supra ætatem rerum Diuinarum capax baptismum impetrarat, ac ita deinde vixit, vt breui exemplo solo parentem, vti se inspiceret: permorit. Matrem etiam vt Christi sacra sequeretur incitauit, iam tota familia pueri auctoritatem sequuta Christum profitebatur, quam rem indignius ferens Dæmon, accitis commilitonibus suis, præstigiatorium bellum parat: nam antelimen visi sunt equites permulti, qui magno tumultu terrorem incusserunt, ad hæc puerulus, nihil metu opus est inquit, sacri agni thecam habeo, videbimus quid contra eam Dæmones audeant: & ecce imbecillis Dæmonum manus ad pueri vocem euanuit.

1610. Nondum à Dæmonibus abimus, frequentes de ijs triumphos cantraturi. Ethnica mulier maritum ita detestabatur, vt nulla quies aut coniugalis amicitia inter eos intercederet: id focrus eius impotenter ferens, multis deprecationibus idolum aliquod fatigauit, vt insigni aliqua nulum pæna mulctaret; in eam rem hoc ritu venefico vsa est; in idoli capite venefici ollam collocant lapideam, vario ritu: non ita multo post miseræ nurus facies instar ollæ intumescit,

tumescit, quo tumore fæda illa horribilisque à suo conspectu omnes auertebat, post paulo putrescens, saniem cum fæore tanto emisit vt hominum commercium arceret, eoque tandem deuenit, vt defluente capillitio nullum in humana iam ope præsidium inueniret ergo desperata corporis salute, de animi sollicita, Christianæ fidei mysterijs instrui, post etiam voluit initiari. eo factò, quoniam hic morbus Dæmonis arte, non humanis ex causis oriebatur, eiecto Dæmone, natura sibi reddita, pristinam inuenit sanitatem: sed prodigium fuit euidens in tempore. nam breuissimo post baptismum interuallo vultus pristinam formam capillitio de nouo acceleriter recrescente accepit: id pro miraculo ab omnibus ita habitum, vt qui eam prius viderant in agnoscenda dubitarint, intellectumque est ab omnibus, quam vim salutaris aqua in animos exercent, quæ fædissimo corpori pristinam celerrimè restituerat venustatem.

Ethnicum alium infortunijs etiam domesticis à Dæmone procuratis compulit Dominus ad se cognoscendum. Iam aliquot menses domus diurnis ac nocturnis horis frequenti lapidatione, incertum cuius manu missa, infestabatur: demum ad lapidationem incendi-um addebatur, quo domus iam iam arsuræ sæpe videbatur, sed fictos ignos facile domestici restinguebant: super atque hæc domesti-

cus famulus à Dæmone torqueri cæpit, quibus
 vt se liberaret Paterfamilias Ethnicus, sacrificu-
 lum accersit, à quo cùm iam victū Dæmonem,
 discessum parare credunt spectatores, exem-
 plo terribili lapidatione tota supellex dome-
 stica disijcitur: hic sacrificulus tremere, & salu-
 tem matura fuga quærere adornans, ab hero
 tamen ad compotandum inuitatus, sese conti-
 nuit. Iam vinum ex more calefiebat, cum Dæ-
 mon, sacrificulum suum nihil veritus, vinum
 arena opplet, quo ille viso abit, sitim pariter
 secum efferens ac metum. post eius discessum
 Energumenus hero dixit: se idolum esse, idque
 nominabat, quod apud Iapones insigni honore
 colitur, abiturum se, si sponderit sacram sibi
 ædiculam, sin autem neget; tum se illi-
 us ædes incensurum: Hero cunctante, do-
 mus ardere cæpit, nec nisi magno labore ser-
 uata est. denique nulla hero quies ab importu-
 no Dæmone, cumque aliud nullum refugium
 inueniret, ad nostros venit, quid faceret edo-
 ctus, cum vniuersa familia, quæ erat ferè qua-
 draginta capitum baptizatur, & illico se liberum
 ab his orci intemperijs præstitit. Ægris etiam vi
 Baptismi salus restituta. ex ijs vnus vi morbi
 loquendi vsum amisetat, itemque cæteros ferè
 sensus, vnico auditu excepto, quo salutis voces
 excipiens baptizatur, vnaque loquendi recepit
 facultatem; itaque recepit, vt expeditius etiam
 quam

quàm prius loqueretur. Idem Energumeni in baptismo remedium inuenerunt. Ad Neophyti domum venerat Ethnica mulier: intentisque oculis sacram imaginem intuita, subito furere cepit ac bacchari. se idolum certi loci dictitans. Intellexit mulierem Neophytus ab importuno hospite possideri. Ergo sacrum flagellum arripit, & Energumenam seriò flagellat (hoc remedio contra Energumenos frequenter vtuntur, & sæpe salutariter Christiani) inter flagellandũ Dæmonem increpat, quòd coram sacra imagine baccharetur; vrget deinde quis quare venerit? respondet se hanc mulierem à prima ætate adamasse, ideoque apud eam persistere. pluribus inter se vltro citroque actis, iussus ad extremũ abire, respondit; se facturum, ac simul ei rei significationem dedit, ergo mulier domum repetit, verũ inter eundem eam solo affligit suam iam plane impotem, paulopost tamen sibi redita ire pergit: vtque remedium inueniret, Catechisticas conciones audit, instructa baptizatur, & imposteum libera existit ab importuna vexatione.

Non absimile est quod sequitur. Ethnica mulier, triennium ferè eodem malo vexata, nullam in profanis ritibus, quos permultos adhibuit, leuamen inueniebat, & si forte Neophytum conspicanti, sacri agni cera ostendebatur, eam mirum in modum horrere videbatur.

N 5

Hinc

Hinc sensere propinqui, vnicum illi in Christianis ritibus esse auxilium. ergo aliquem Ecclesiae administrum vocant, quo Energumena conspecto fugam struit, sed à praesentibus comprehensa, ministro sistitur, qui repugnanti, per vim, sacram agni cerei particulam è collo suspendit, eamque flagellat imperans, vti ex hac muliere discedat. recepit se. facturum, & mox misera mulier sibi reddita, in aedem sacram ad Catechisticas conciones defertur, quas initio quidem magno labore audiebat, sed post paulo quietior visa, perduravit, etsi domum repetens, vix pene sacrae aedis atrio pedem extulerat, cum solo alliditur velut exanimis, sed resumptis viribus, conciones audire pergens, baptizatur atque liberatur.

Illustre est quod sequitur Diuinæ severitatis iuxta ac bonitatis exemplum. Herus Ethnicus ancillam Christianam importunius sollicitabat, vt in Amidæ templum se conferret: initio quidem restitit, asserens se Christianis ab ea re legibus prohiberi, sed cum acrius etiam minis instaret, ad extremum elanguit: ibat misera, & in itinere manus iam saeuientis simul ac misereantis eam tetigit. nam subita cæcitate percussa, iter persequi non potuit, eo casu permota mulier, quos terræ clauserat, cælo mentis oculos aperuit, intellexit enim hanc esse vindicis Dei manum, ergo facti penitens, domum oculis capere.

pta repetijt. Totum triduum durauit malum, quo toto facti veniam supplex exposcebat, expleto triduo visa sibi in somnis est, ædē sacram petere, ibique sanctissimam virginem magno splendore cinctam intueri; atque excusso somno simul cæcitatem excussit: nam apertis oculis lucem restitutam sibi sensit. Exinde fidei lumen cautius fortiusque retinens, Ethnicam solito acrius detestata est cæcitatem.

In ædibus piæ mulieris ortum incendium, spē extinguendi superabat, ergo vt saltem imaginem suam flammis eriperet, scabellum conscendit, è superiore quippe loco pendeat, sed cum hoc ageret, repente mutato consilio, iudicauit salutarius esse; si eam ad seruandas ædes suo loco non moueret, & in genua prouoluta magna fide iam conceptum restingui rogat incendium. Audiuit Dominus piæ mulieris fidem ac votum, nam nullius adminiculo furentes flammæ sopiuntur, & ædes iam vri cæptæ conseruantur.

Sacra cera non absimile restinxit incendium, quod ad Neophyti domum secundo vento ferebatur tanto impetu, vt ab eo repellendo cessaretur: Neophyti omnes genibus nixi voce alta suas orationes pronuntiabant, ex ijs vnus sacri agni particulam flammaram vorticibus opponerat: cum ecce tibi subito ventus aduersus vehementi flatu ignes auertit, atque ita Neophyti domus liberata.

Eodem

Eodem præsidio paucorum dierum Neophytus, sese ab importuno Dæmone liberavit, à quo nocturnis horis toties proprio nomine accersebatur, vtiam præ molestia tolerari non posset: Is comodatò acceptum à Neophyto sacrū agnū è collo suspendit, nec aliàs est vnquam è Dæmone compellatus.

Neque nulli etiam in hac Ecclesia fidem Christianam, ad defectionem sollicitati, fortiter tenuère. Adolescens inconsulto Parente Christi sacra susceperat, resciscens Parens, institit etiam stricto ferro, vt eam abiuraret. Cum nihil efficeretur, domo turpiter eiectus adolescens in fidei causa viuebat tanto liberius & libentius. Cum postea de conciliando ageretur, nihil illi antiquius fuit, quam postulare vt per Parentem Christiano sibi ritu viuere liceret, quod nunc quoque facit eadem semper animi firmitate.

Alius cum vxore Christo se adiunxerat, qui dū vanum simulacrum, intra domus suæ claustram olim collocatum, totique vicinæ venerabile, eijcit, idque vicini ferrent impotentius, consensu ad loci moderatorem Ethnicum concurrentes, Neophytum accusant: grandis sacrilegij audita accusatione Iudex, sententiam pronunciat, vt Neophytus, idem aut simile simulacrum eodem loci restituat: Neophytus respondit: se, Christianis legibus prohiberi. nec aliud
dixit,

dixit, aut fecit, tamen si Iudex ferociens extrema omnia minaretur.

Iuuenis cuiusdam insignis fuit ad suscipiendi Christi fidem ardor. Is iam diu ad Christiana sacra aspirabat, sed ab æde sacra magno interuallo distabat: ergo tarde voti compos fieri potuit. Interim tamen quoniam ardebant eius vota, precatorios globulos sibi comparat, eosque ad Neophytorum morem, iam orare doctus, decurrere instituit, per solemnis ieiunij dies ter se hamato flagello cruentum in modum concidit. Atque ita pro Neophyto se gessit, quamdiu Patris adeundi facultas non fuit, quæ postquam data est, quanto putas ardore eum fidem suscepisse, ad quam tot votis tamque insigni comparatione aspirarat?

1611. Sed neque postremus annus rebus admirabiliter gestis caruit. In cæmeterijs duobus duæ cruces à Neophytis erectæ, quarum altera etiam prodigio celebris fuit. Ethnicus tertiana laborabat, & Neophyti suafu humeros oneri sacro supposuit, dum ad locum, vbi erigenda erat deferretur, certa spe fore, vt hac ratione febrem comprimeret, ipsoque momento conuuluit, & religionem Christianam suscepit.

Puerum quendam horrenda quatuor, serpentum specie, spectra terrebant: in eum subinde iruebant eo impetu, vt etiam spectatores horre-

horrerent. nam qui modo sanus, momento ita à mente alienatus, soloque afflictus relupinus volutabatur, & gesticulationibus & clamoribus horribilis adeò, vt præsentibus starent comæ, multa Ethnicis parentibus inanes Deos deprecantibus & nihil proficientibus: petenti Neophyto puer traditur, vt eum salutaribus baptismi aquis tætra Dæmonis tyrannide liberaret. mox ad sacram ædem adductus est, indeque in Catechumenorum ludam, ad audiendas cum reliquis Ethnicis, doctrinæ Christianæ prælectiones, vbi in eum irruere serpentes magna vi, & pueri clamoribus euocatus Pater renitenti, aquam lustralem ingessit, qua epota mox confedit, & attonito similis montem indigitans: Ecce tibi in montem aufugiunt, ait. Exin quieto audire quæ docebatur licuit; & suo tempore ablutus animum simul & corpus in tranquillo collocavit.

Adolescens Neophytus corripiebatur subinde lunaticis quibusdam furoribus, ita impotenter, vt arrepta sic in parentes, fratres ac reliquos domesticos nullo delectu impetum faceret: quibus nulla erat nisi in fuga salus: domestica interim omnis, quæ fugere nõ poterat suppellex, absentum vicem luebat. coquebat res parentes, cum fortè femina Christi religiosè cultrix eos miserata, statuit puerum in filium adoptare, freta vt Diuinis auxilijs mansuesceret: facile fuit à

pertæ.

peractis tot malorum parentibus filium imperare; à quibus ad sacerdotem nostrum abduxit confessione expiandum, tum sacri agni ceram & precatorios globulos à Patre acceptos, ex eius collo suspendit, nec mora cum horum omnium virtute conualuit.

Ethnica alia mulier, subinde inepta quaedam ita effutiebatur, ut à Dæmone profecta viderentur: adhibuit quotquot potuit Ethnicos ritus, & inanium Deorum inuocationes nullo euentu, imo ut extrema omnia tentaret, contulit se in idolorum sacellum, in eo totos septem dies surdos Deos deprecata nihil profecit: Ad extremum in Neophyti cuiusdam domum se contulit, suadentis ut in ædem nostram sacram se comite pergeret; at ubi in Patris conspectum venit, ineptias suas prolixè cepit effutire: cum verò eius capiti sacram capsulam, in qua crucis Christi frustulum asseruabatur, impositum fuit, conqueuit, nec ita multo post mysterijs nostris una cum marito ac filijs imbuta, in Baptismo integram reperit sanitatem, exinde tantum concepit pietatis ardorem, ut à sollicitandis ad Christi fidem ciuibus suis nullum finem faciat.

Neophytus vnus aliquis extuberantis vlceris doloribus multa absona proferebat, vicini Neophyti cum ad eum visendum venissent, in ipso tumore signum crucis exprimunt, & inde euandum tuber mox in alia corporis parte promicat, eum rursus pelleretur, rursus alio loco extuberauit.

Demum

Demum medicum accersunt eundem tamen remediij expertem, & de ægro conclamantem. Hinc ægri parens ad subsidia Diuina confugiens, filium cum multis Neophytis in ædem asportat, ibique simul omnes pernoctant. Die insequenti Pater sacrum facit, quo peracto sacram illam capsulam, de qua modo, affert, (comodum dies erat inuentioni S. crucis sacer) qua ægri capiti imposita, mox dolores sunt mitigati. inde domum redit iam melior, sed ita vt intra dies paucos planè conualuerit. Eadem capsula mulieri, quæ velut mentis impos, delirabat, sanum cerebrum reddidit, frustra alibi salute requisita.

Neophytum quendam in fide infirmum ab ea perfidè recedentem: cum alia multa mala, tum cæcitas imprimis inuaserat: multa bis cæcus inanes Deos deprecabatur, vt aliquod malis suis, sed cæcitati maxime, qua præ cæteris agebatur, leuamen darent: omnia in cassum. Quadam nocte insomnis audire sibi visus est: respisce, & redde te Ecclesiæ; nisi feceris, nullum leuamen inuenies: ea voce somnum excussit. & cogitabundo apparere visa est Crux ingens, cuius interiore conspectu ad se redijt, & attonitus intelligere cæpit, perfidiæ suæ grauitatem: & Neophyto adito, aperit, quæ audierat ac viderat, tum consulit eum quid facto opus, paratam se nunc esse ad omnia. Auctore isthoc nixis coram
 imagine

immagine sacra poplitibus, pectus percutiens pulsatur, & veniam peccati rogat: mira res! vix hoc, cum ecce tibi oculi ei aperiuntur, & cæterorum malorum acerbitas se remittit, qua ex re non ille solum sed aliquot alij desertores, & Ethnici eius vicini fidem, cuius erat ea vis, vel repetierunt vel petierunt.

Neophytus quidam subtepidus ab Ethnico emerat nonnulla idolorum fani ornamenta, ea deinde apud se cum aliquo cultu asseruabat: nō ita multo post, visus est sibi videre virum quendam cultu venerando, à quo argueretur. Verum ille primam reprehensionem insuper habens, iterum nocte insequenti ab eodem asperius increpatur; audit & facti pœnitens ad Patrem venit, à quo admonitus est, qua ratione tantum scelus expiaret, & in posterum religiosius cole-ret pietatem. Neophytus alius plures iam annos se pro Christiano minime gerens, in somnis videre sibi visus est quem piam è nostris Patri-bus, monentem, vt sua professione dignam vi-ueret vitam: visu territus, die insequenti sacram ædem petiturus obuium habet Patris socium, continuo ipse secum: an non est hic quem ego in somnis vidi? cum postea in Patrem incidisset, quem antea nunquam nisi in somnis vide-rat, agnouit. Ergo illi rem aperit, & repetitis de-nuo legis Christianæ capitibus, in viam melio-rem regreditur.

O

De